

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Název a číslo OP	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost, CZ. 1.5, Název projektu: Inovace ve vzdělávání na Gymnáziu Chrudim, reg.č.:CZ.1.07/1.5.00/34.0249
Název šablony klíčové aktivity	III/2 Zvyšování kvality výuky prostřednictvím ICT
Tematická oblast (předmět)	Český jazyk a literatura
Název sady vzdělávacích materiálů	Realismus ve světové literatuře
Jméno tvůrce vzdělávací sady	Mgr. Michal Hanč
Číslo sady	III/2-2-3-01
Anotace	Materiál představuje realismus jako nový umělecký směr 19. století.
Ověřeno ve výuce: ročník, třída, dne, předmět	2. ročník, třída 2.A, dne 10.12. 2012, Český jazyk a literatura

REALISMUS

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

historicko-společ. pozadí

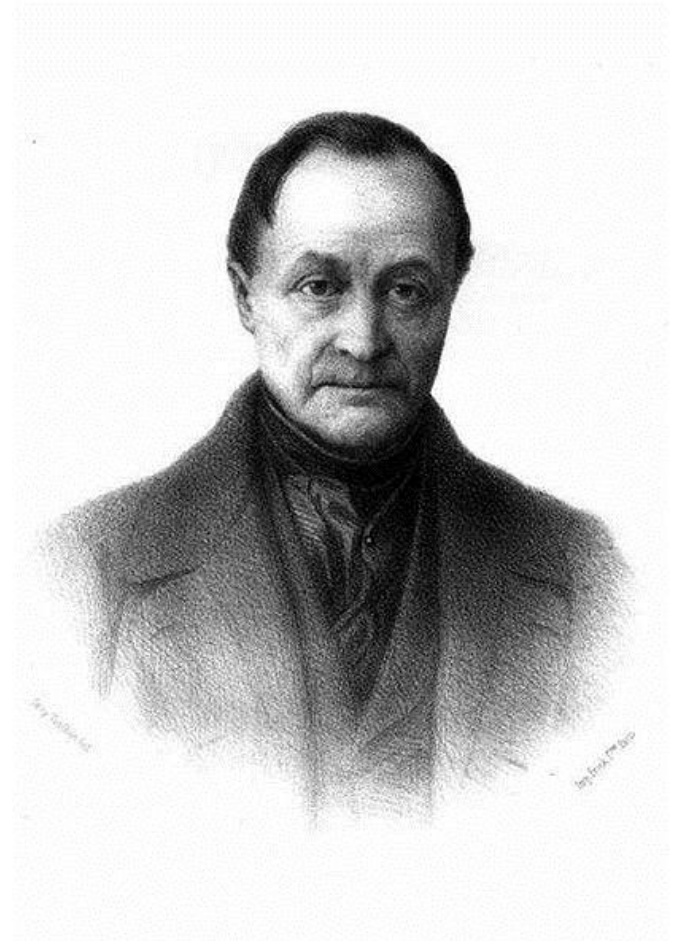
- 2. pol. 19. stol. – rozmach přírodních věd a techniky → Darwinova evoluční teorie, Pasteurovy lékařské objevy; vynález dynama, rozvoj železnic, prudký vzestup průmyslové výroby...
- vliv přírodních a technických věd i na vědy společenské → pozitivismus

pozitivismus

Auguste Comte

(1798 – 1857)

- francouzský myslitel, matematik, zakladatel pozitivismu (snažil se aplikovat metody přírodních věd na vědy humanitní)
- zakladatel sociologie

Obr.1

historicko-společ. pozadí

- ze všech těchto filosofických i vědeckých podkladů čerpá své názory i umělecké zásady **realismus** →

realismus

- z lat. realis = věcný, skutečný
- v širším významu zobrazovací metoda uplatňující se od poloviny 19. st.
- založena na poznání skutečnosti
- v užším významu umělecký směr 2. pol. 19. stol.
- projevil se v různých oblastech umění →

významní představitelé **období realismu**

malířství

Gustave Courbet (1819 – 1877)

Pohřeb v Ornans

Ilja Refimovič Repin (1844 – 1930)

Burlaci na Volze

REALISMUS V LITERATUŘE

realismus

- **literární realismus** = umělecký směr 2. pol. 19. století, střídá romantismus
- (tvorba některých autorů 19. století stojí na rozhraní mezi romantismem a realismem)
- (některé prvky realismu lze vysledovat už v renesanci →)

Ke zopakování:

1. Vysvětlete, co je to renesance, časově ji zařad'te.
2. Uved'te jména alespoň 3 renes. autorů, ke každému z nich napište název 1 díla.

znaky liter. realismu

- 1) komplexní, pravdivé a věrné zachycení skutečnosti
- 2) přesné a všestranné studium společens. života, nitra člověka, zobrazení každoden. života
- 3) objektivita → autor vybírá fakta, volí hrdiny, prostředí → není 100% objektivní, jelikož vybírá

znaky liter. realismu

4) demokratizace ve výběru postav; autor vybírá z celého společenského spektra → vysoce postavení i chudí zobrazení ve prostředí jim vlastním

5) zobrazení průměrného člověka; realis. dílo = „zrcadlo“ společnosti, kronika jejích mravů

6) hrdina se vyvíjí; je dobově a společensky podmíněný

znaky liter. realismu

7) témata ze současnosti; pokud autoři píší o minulosti, vybírají si témata, která jsou společná lidem všech dob

8) **typizace**; autor se snaží postihnout obecné, tj. typické, příznačné rysy lidí v jedinečném hrdinovi; hrdina je ukázkovým představitelem své sociální vrstvy

9) autor není v díle přímo účasten

znaky liter. realismu

10) pro dokreslení atmosféry často využito různých vrstev jazyka → hovorový jazyk, slang, argot...

11) snaha poukazovat na společenské křivdy a nešvary (prostituce, kariérismus, nevěry, vězeňství...); pokus o jejich nápravu → kritický realismus

liter. druhy a žánry realismu

1) Poezie

- málo rozšířená
- realistická tvůrčí metoda nevhodná pro básnictví

liter. druhy a žánry realismu

2) Próza

- využití především epických žánrů: román a povídka

liter. druhy a žánry realismu

3) Drama

- časté ztvárnění realis. témat divadelní formou → činohra
- někdy využita metoda výstavby klasického antického dramatu

Internetové zdroje:

Obr. 1

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b3/Auguste_Comte.jpg

/09-12-2012-23.02/

Obr. 2

[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/eb/Courbet%2C Un enterrement %C3%A0 Ornans.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/eb/Courbet%2C_Un_enterrement_%C3%A0_Ornans.jpg)

/09-12-2012-23.12/

Obr. 3

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ilya_Efimovich_Repin_\(1844-1930\) -
_Volga_Boatmen_\(1870-1873\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ilya_Efimovich_Repin_(1844-1930)_-_Volga_Boatmen_(1870-1873).jpg)

/09-12-2012-23.02/

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Literatura:

- BALAJKA, Bohuš. *Přehledné dějiny literatury I (do devadesátých let 19. století)*. 5. vyd. Praha: Fortuna, 2001. ISBN 80-7168-717-0
- DOLEJŠÍ, Pavel. *Školní slovník světových spisovatelů*. 1. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství, 2007. ISBN 978-80-86480-85-5
- MACURA, Vladimír a kol.: *Slovník světových literárních děl*. Praha: Odeon, 1988.
- PAVERA, Libor a František VŠETIČKA. *Lexikon literárních pojmů*. 1. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s.r.o., 2002. ISBN 80-7182-124-1
- SOCHROVÁ, Marie. *Čítanka II. k literatuře v kostce*. 2. vyd. Fragment: Havlíčkův Brod, 2005. ISBN 80-7200-974-5
- ULRICHOVÁ, Libuše. *Obsahy z děl světové literatury, I. díl*. 4. vyd. Humpolec: Pavel Dolejší, nakladatelství a vydavatelství, 2005. ISBN 80-86480-61-5

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ